

Markku Särelä

Kolossan seurakunta

1974

Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko

www.luterilainen.com

ISBN 951-9318-01-1

SISÄLLYS

Esipuhe	3
Arvokas harvinaisuus	4
Kaupunki virran rannalla	5
Kiertäen, kaartuen	7
Epafras, uskollinen kaitsija	11
"Rakas Filemon", hyvä seurakuntalainen	16
Ihmeellistä on Jumalan johdatus	21
Seurakunta saa apostolin lähetin vieraakseen	24
Harhan torjuminen seurakunnasta	26
Jumalanpalveluselämää	32
Vankeina Kristuksen tähden	35
Epafras ja Epafroditus.....	37
Uskonveljeyttä seurakuntien kesken	39
Kävikö Paavali Kolossassa	44
Apostoli Pietari kirjoittaa Vähään Aasiaan	47
Esikuvia.....	49
[Takakansi].....	50
Kartta.....	liitteenä

ESIPUHE

Raamatun henkilöistä on olemassa suuri määrä erilaisia tutkimuksia. Samaa ei voida kuitenkaan sanoa Raamatun ajan alkuseurakunnista, joista on kirjoitettu varsin niukasti. Tämä voi olla selitettävissä siitä johtuvaksi, että Uuden testamentin kirjoittajat, apostolit ja evankelistat, kertovat evankeliumin leviämisestä ja ovat sen julistamisessa avainhenkilöitä. On luonnollista, että olemme heistä kiinnostuneita. Aina ei ole kuitenkaan havaittu, että apostoleitten ja evankelistojen työ johti seurakuntien syntyyn. Alkukirkon kristillisyyttä ei ollut muista piittaamatonta yksilökristillisyyttä, vaan apostolinen julistus ja usko synnytti eri paikkakunnille Jumalan seurakuntia. Nämä ovat meidän luonnollisia esikuviamme uskossa, rakkaudessa ja kilvoituksessa, - ei tietenkään siten ymmärtäen, että meidän olisi seurattava niitä puutteita ja vikoja, joista Uusi testamentti seurakuntia ojentaa. Alkuseurakunnat ovat esikuvia siinä, missä Jumalan sana ne meille sellaisina esittää.

Tämän kirjoitelman tarkoituksena on luoda kuvaa eräästä Raamatun seurakunnasta, nimittäin Kolossasta, ja siten auttaa meitä paremmin ymmärtämään evankeliumin yhteisöä muodostavaa piirrettä. Yhtenäisen kuvan luominen Raamatun tietojen nojalla on ymmärrettävästi vaikeata, koska joudumme yhdistelemään erilaisia, usein hajanaisia mainintoja. Olemme johtopäätösten varassa monessa asiassa. Joskaan emme saavuta ehdotonta varmuutta eräiden yksityiskohtien sijoittamisessa oikeaan paikkaan ja järjestykseen, voimme monien luotettavien tietojen nojalla piirtää yleiskuvaa, joka vastaa sen ajan tapatumia ja olosuhteita.

Tämä esitys on pidetty ensi kerran STLK:n aikuisten raamattuleirillä kesällä 1968. Jumala antakoon Kolossan seurakunnan todistukselle jatkuvan siunauksensa.

Tampereella lokakuun 31. päivänä 1974

tekijä

ARVOKAS HARVINAISUUS

Apostoli Paavali kirjoittaa kirjeensä "Kolossassa asuville pyhille ja uskoville veljille Kristuksessa" (Kol. 1:2) eli sikäläiselle seurakunnalle. Tämä on ainoa kerta, jolloin Kolossa mainitaan Raamatussa. Silti seurakunta ei jää tietämättömyyden hämäämään, vaan meillä on paitsi Kolossalaiskirjeessä myös muualla Raamatussa yhtä ja toista seurakunnan vaiheisiin liittyvää aineistoa. Erityisesti on mainittava Paavalin kirje Filemonille, joka oli seurakunnan jäseniä. Nämä kaksi Uuden testamentin kirjaa on luettu julki ensi kerran Kolossan seurakunnan keskuudessa.

Paavalin kirjeiden vastaanottajina on seitsemän eri seurakuntaa, joista yksi on Kolossa. Lisäksi hän kirjoitti kolmelle eri henkilölle. Heistä yksi on Kolossan seurakunnan jäsen. Näin merkittävä asema on tällä seurakunnalla. Näissä kirjeissä on hyvä todistus seurakunnan uskosta, joka vahvistaa myös meitä lopun ajan pyhiä taisteluissamme. Seurakunta ei ollut vielä vanha, kun se sai Paavalin kirjeen. Sillä oli ikää vasta 4 - 8 vuotta!

KAUPUNKI VIRRRAN RANNALLA

Evankeliumin valkeus oli alkanut loistaa Kolossassa. Kaupunki oli muinoin ollut kukoistava teollisuuskaupunki; nyt se oli syrjäinen pikku paikka; ja oli tuleva aika, jolloin ei edes sen raunioiden tarkkaa sijaintia tunneta. Yli puoli vuosituhatta ennen Paavalin toimintaa Persian kuningas Kserkses (485 - 465 eKr) leiriytyi Kolossaan. Hän oli sotaretkellä Kreikkaan. Raamatun mainitseman Ahasveroksen (Esra 4:6; Ester) arvellaan olevan samaisen Kserkseen. Tämä joutui palaamaan Kreikan matkaltaan tappion kärsineenä. Apostoli Paavali oli niin ikään maailman valloittaja, mutta hänen sota-aseensa eivät olleet lihalliset (2 Kor. 10:4). Hän ei suunnitellut imperiumia eikä luonut sädekehää itselleen, vaan hän saarnasi sanaa ihmisten iankaikkiseksi pelastukseksi ja rakensi siten Jumalan hengellistä valtakuntaa. Tässä työssä hän suunnitteli matkaa Kolossaan. Hän pyysi Filemonia järjestämään itselleen siellä majapaikan (Filemon 22).

Kolossan kaupunki ei ollut ennen apostolista aikaa ollut kokonaan ilman Jumalan sanaa. Kannelun temppeliveron nojalla on arvioitu olleen v. 62 eKr Laodikean piirissä 11000 vapaata juutalaista miestä ja Apamean piirissä 55000 miestä. Näillä seuduilla on ollut varsin huomattava juutalaisasutus. Heidän joukossaan on varmasti ollut myös niitä, jotka odottivat Kirjoituksissa ennustettua syntisten Vapahtajaa.

Kolossa eli Kolossai kuului Rooman valtakunnan Aasia nimiseen provinssiin. Sen Kolossan puoleista osaa kreikkalaiset nimittivät Fryygiaksi (Apt. 2:10; 16:6; 18:23), mikä nimi esiintyy jo Herodotoksen historiategoksessa. Fryygia on tuliperäistä vuoristoseutua, jossa maanjäristykset ovat tavallisia. Kolossa samoin kuin naapurikaupungit Laodikea ja Hierapolis tuhoutui noin v. 63 - 65 jKr, mutta rakennettiin uudelleen.

Fryygiaa halkovat Meander-joki ja sen sivujoki Lykos eli "Susivirta", joka lähellä Kolossaa yhtyy pääjokeen. Kolossa oli

15 km pitkän vuorenrotkon alapäässä. Pyramidin muotoinen Kadmus-vuori oli alituisesti muistuttamassa juutalaisia Egyptin orjuuden ikeestä, josta he olivat päässeet vapaiksi. Samalla se ikään kuin varoitti kristittyjä teko-opista ja lain orjuudesta. "Susivirran" valkean vaahdon alla olevat syöverit muistuttivat Jeesuksen sanasta: "Kavahtakaa vääriä profeettoja, jotka tulevat teidän tykönnne lammasten vaatteissa, mutta sisältä ovat raatelevaisia susia." (Matt. 7:15). Nuoren seurakunnan kohtalonkysymys olikin arnessa säilyminen ja varjeltuminen 'Järkeisopilta' (Kol. 2:8). Sama taistelu oli myös toisilla saman "Susivirran" rannalla olevilla seurakunnilla, nimittäin Hierapolin ja Laodikean seurakunnilla. Ne olivat vain noin 10 - 15 km:n etäisyydellä Kolossasta ja seurakuntien välillä vallitsi sydämellinen uskonyhteys ja vilkas kanssakäyminen (Kol. 4:13,15,16). Laodikea eli silloin vielä "ensimmäisen rakkauden" aikaa. Paavali kirjoitti Kolossalaiskirjeensä n. v. 61. Apostoli Johannes kirjoitti Ilmestyskirjan n. v. 95, ja jo silloin Kristus moittii Laodikean seurakunnan penseyttä ja vaatii mielenmuutosta (Ilm. 1:11; 3:14).

Kolossa ei ollut vallan kaukana silloistenkaan mittapuitten mukaan kristinuskon keskuspaikoista. Efesoon oli matkaa noin 160 km, minkä keisarillinen kuriiriposti saattoi kulkea päivässä parissa. Kulkihan tärkeä kauppa- ja sotilastie Eufraatin alueelta Efesoon Kolossan kautta. Verrattain lähellä Kolossaa olivat myös Pisidian Antiokia ja ne Fryyagian osat, joissa Paavali kävi Galatiasta käsin (Apt. 18:23). Kolossassa Paavali ei kuitenkaan ollut käynyt, vaan seurakunta oli syntynyt ilman häntä (Kol. 2:1). Mutta miten? Meitä kiinnostaa, miten sinne syntyi Jumalan seurakunta, se pyhien joukko, jota maanjäristykset eivät voi tuhota ja johon kuolemallakaan ei ole valtaa.

KIERTÄEN, KAARTAEN

Ensimmäisen lähetysmatkansa Paavali teki Syyrian Antiokiasta Pisidian Antiokiaan, edelleen Derbeen ja takaisin. Silloin Kolossa jäi noin 80 km:n päähän matkareitistä. Toisella lähetysmatkallaan Paavali kulki Galatian halki Fryygiaan ja sieltä Trooaaseen sekä Kreikan kautta Efesoon. Nyt Kolossa jäi jo saarroksien. Mutta vieläkin evankeliumilla oli pitkä matka kuljettavana päästäkseen Kolossaan Paavalin saarnapaikoista. Pisidian Antiokiasta, jossa Paavali oli ensimmäisellään matkallaan käynyt, reitin pohjoisosista ja Efesosta oli kaikkialta matkaa hyvän joukon toista sataa kilometriä. Kolmannella lähetysmatkallaan Paavali kulki jo verrattain läheltä. Pisidian Antiokiasta hänen matkansa suuntautui Fryygian pohjoisosien halki Efesoon. Nyt Kolossa jäi ehkä vain 40 - 50 km:n päähän etelään Paavalin reitistä. Mutta kulkea läheltä on melkein samaa kuin kulkea kaukaa. Paavali kirjoittaa kolossalaisille vankeudestaan Roomasta: "Sillä minä tahdon, että te tiedätte, kuinka suuri kilvoittelu minulla on teidän tähtenne ja laodikealaisten ja kaikkien tähden, jotka eivät ole minun ruumiillisia kasvojani nähneet." (Kol. 2:1). Paavali ahkeroin hoitaa virkaansa niin, ettei hän tuntenut ihmisiä lihan mukaan, vaan uskon mukaan (2 Kor. 5:16). Niinpä hänellä oli "suuri kilvoittelu" tämänkin seurakunnan tähden, joka inhimillisesti katsoen oli vähäpätöinen ja jossa hän ei ollut edes käynyt. Seurakunta oli hänelle yhtä rakas kuin ne seurakunnat, jotka hän oli itse perustanut.

Kolossaa ympäröivät eri tahoilla Paavalin perustamat seurakunnat. Kun Paavali kulki suuriin keskuspaikkoihin ja teki työtä niissä jättäen pienemmät paikkakunnat näennäisesti ilman huomiota, hän toimi suunnitelmallisesti. Se ei ollut välinpitämättömyyttä pikku paikkoja kohtaan. Hän perusti Efesoon "teologisen korkeakoulun" ja "lähetysseminaarin". Hän viipyi

siellä kolmisen vuotta (syksystä 53 vuoden 56 alkuun), mitä on pidettävä pitkänä aikana. "Lakkaamatta yötä ja päivää hän neuvoi itsekutakin." (Apt. 20:31). Tämä neuvominen oli opetusta saarnavirkkaa varten, kuten Paavalin Miletossa Efeson seurakunnan kaitsijoille pitämä jäähyväispuhe osoittaa. Opetus oli perusteellista. Pastoraaliteologiaan kuului myös neuvominen, miten tulee huolehtia niistä, jotka ottavat vasta uskon ensi askeleita ja ovat heikkoja. "Kaikessa minä olen osoittanut teille, että näin työtä tehden tulee huolehtia heikoista ja muistaa nämä Herran Jeesuksen sanat, jotka hän itse sanoi: 'Autuaampi on antaa kuin ottaa!' " (Apt. 20:35). Paimenelta vaadittiin tahdikkuutta ja sydämellistä rakkautta henkilökohtaisen uskon ja opin tunteumuksen ohella, sillä kaittävä seurakunta oli Herran oma lauma, jonka hän oli omalla verellensä itselleen ansainnut. (Apt. 20:28). Tuleville seurakunnan kaitsijoille tarkoitetun opetuksen ohella Paavali opetti Efesossa kaikkia todistaen "sekä juutalaisille että kreikkalaisille parannusta kääntymyksessä Jumalan puoleen ja uskoa meidän Herraamme Jeesukseen Kristukseen" (Apt. 20:21). Kaiken tämän toiminnan tuloksena oli evankeliumin leviäminen koko Vähään Aasiaan. "Kaikki Aasian asukkaat, sekä juutalaiset että kreikkalaiset, saivat kuulla Herran sanan." (Apt. 19:10). Aasialla ei silloin ymmärretty nykyistä maanosaa, vaan Vähässä Aasiassa ollutta Rooman valtakunnan provinssia.

Paavali luotti Jumalan sanan voimaan. Sen tähden hän saatoi uskoa kalliin sanan toisille, jotka sitten puolestaan levittivät sitä. Näin evankeliumi levisi nopeammin kuin jos Paavali olisi itse kulkenut joka kylän ja sopen.

On todennäköistä, että evankeliumi tuli Kolossaan Efesosta käsin. Ensimmäisenä helluntaina oli tosin ollut Jerusalemissa juutalaisia Fryygiastakin (Apt. 2:10). Missä määrin heillä oli sitten vaikutusta kotiin palattuaan ja oliko heitä Kolossasta, on mahdotonta tietää. Sen sijaan Raamattu kertoo yhteyksistä Efeson ja Kolossan välillä. Paavali kirjoitti kirjeet samanaikaisesti

Efeseen, Kolossaan ja Filemonille. Niitä lähti tuomaan Roomasta mies nimeltä Tykikus. Molemmille seurakunnille Paavali esittelee hänet lähes samoin sanoin: "Minä lähetän hänet teidän tyköne juuri sitä varten, että hän lohduttaisi teidän sydämiänne ja että saisitte tietää meidän tilamme." (Ef. 6:22; Kol. 4:8). Vaikka Paavali ei ollut käynyt Lykoksen laaksossa, hänellä oli siellä tuttuja: Kolossassa Paavalin toimesta kääntynyt Filemon, Appia ja Arkippus sekä Laodikeassa Nymfa. (Filemon 2,19; Kol. 4:15,17). On palmuja, jotka pudottavat hedelmänsä meren aaltojen kuljettaviksi etäisille saarille, missä siemenistä kasvaa uusia palmuja. Siten alkukirkon seurakunnatkin synnyttivät toisia, ja eräs niistä oli Kolossan pyhien joukko.

Paavalin välillinen vaikutus Kolossan seurakunnan syntyyn on ilmeinen. Kysymme kuitenkin: Olisiko muilla apostoleilla ollut osuutta seurakunnan syntyyn? Sen mahdollisuuden sulkee pois Kolossalaiskirjeen tieto, jonka mukaan seurakunta oli oppinut "tuntemaan Jumalan armon totuudessa" (1:17) Epafraselta. Mutta keneltä Epafras oli oppinut sen? Kysymykseen voisi tulla Paavalin ohella lähinnä vain Pietari, Johannes tuli vasta myöhemmin Vähään Aasiaan; vielä vuoden 50 vaiheilla tapaamme hänet Jerusalemissa (Apt. 15:6; Gal. 2:9). Vasta myöhemmin, kun sekä Paavali että Pietari olivat kuolleet, Johannes toimi Efesossa ja Vähässä Aasiassa. Pietari oli taas sopinut Paavalin kanssa tehtävänjaosta. Pietari julisti pelastusta Jeesuksen nimessä etupäässä juutalaisille, Paavali puolestaan lähinnä pakanoille. Sopimuksessa olivat mukana myös Jaakob ja Johannes, joiden oli julistettava sanaa juutalaisille, sekä Barnabas, joka seurasi Paavalia. (Gal. 2:7-10). Paavali piti tarkoin vaarin siitä, ettei hän "kerskasi siitä, mikä on jo valmista toisten vaikutusalalla" (2 Kor. 10:15,16). Hän piti kunnianaan "olla julistamatta evankeliumia siellä, missä Kristuksen nimi on jo mainittu", ettei "rakentaisi toisen laskemalle perustukselle" (Room. 15:20). Kun siis Epafras meni Roomaan Paavalin puolelle eikä etsinyt Pietaria käsiinsä ja kun Paavali ryhtyi isälli-

sesti ohjaamaan Kolossan seurakuntaa kirjeellään, voimme päätellä, että Kolossa kuului Paavalin työkenttään. Lisäksi Kolossa oli suurelta osalta pakanaseurakunta (Kol. 2:13). Pietari tosin kirjoitti kirjeensä "hajalla asuville valituille muukalaisille" (1 Piet. 1:1; 2 Piet. 3:1) Vähässä Aasiassa, mutta vasta myöhemmin.

EPAFRAS, USKOLLINEN KAITSIJA

Epafras oli silloin Roomassa, kun Paavali kirjoitti Kolossalaiskirjettä. Epafras oli vaaroja ja vaikeuksia kaihtamaton mies. Hankala, monivaiheinen matka Kolossasta Roomaan ei ollut estänyt häntä menemästä Paavalin puheille. Matkan syytä Raamattu ei suoraan kerro, mutta me voimme päätellä sen Kolossalaiskirjeestä.

Paavali korostaa kirjeessään sitä, että Kolossan seurakunta oli tullut tuntemaan oikean evankeliumin. "Me kiitämme häntä sen toivon tähden... josta jo ennen olette kuulleet sen evankeliumin totuuden sanassa, joka on tullut teidän tyköenne, niin kuin se on myös kaikessa maailmassa... te kuulitte ja opitte tuntemaan Jumalan armon totuudessa... Niin kuin siis olette omaksenne ottaneet Kristuksen Jeesuksen, Herran, niin vaelta-kaa hänessä, juurtuneina häneen ja hänessä rakentuen ja uskossa vahvistuen, niin kuin teille on opetettu." (1:5,6; 2:6,7). Lisäksi Paavali iloitsee nähdessään järjestyksen, joka vallitsee seurakunnassa, ja heidän lujan uskonsa Kristukseen (2:5). Samalla Paavali varoittaa seurakuntaa harhaopettajista: "Katsokaa, ettei kukaan saa teitä saaliikseen järkeisopilla ja tyhjällä petoksella, pitäytyen ihmisten perinnäissääntöihin ja maailman alkeisvoimiin eikä Kristukseen." (2:8). Varoitukset toistuvat: "Älköön kukaan tuomitko teitä syömisestä tai juomisesta tai juhlien tai sapatin johdosta." (2:16). "Älköön teiltä riistäkö voittopalkintoanne kukaan, joka on mieltynyt nöyryyteen ja enkelien palvelemiseen ja pöyhkeilee näyistään ja on lihallisen mielensä turhaan paisuttama." (2:18).

Näyttää siis ilmeiseltä, että seurakuntaa vaivasi harhaopettaja, joka oli asettanut seurakunnan opin kysymyksenalaiseksi. Harhaan liittyi järkeilyä, askeettisuutta, hurmoksellisuutta ja nöyristelyä. Se oli eräänlainen nykyajan adventismin rinnak-

kaisilmiö. Seurakunnan oppi ei ollut muka riittävää, vaan sitä piti kehittää.

Harhaopettaja ei ollut onnistunut viemään mukaansa seurakuntaa, koska Paavali kiitti seurakunnan hyvää järjestystä ja lujaa uskoa (2:5). Silti tilanne oli vaarallinen. Ehkäpä eräät yksityiset kristityt olivat seuranneet viettelijää. Mahdollista on sekin, ettei harhaopettajan nostattamaa asiaa olisi vielä oltu käsitelty loppuun asti seurakunnassa, vaan haluttiin apostolin kanta. Missään tapauksessa Kolossalaiskirjeen kanssa ei sovi yhteen se, että harhaopettaja olisi saanut puhua vapaasti seurakunnan tilaisuuksissa. Harhaopettaja tai -opettajat saattoivat olla kotoisin jostakin toisesta seurakunnasta, jossa he olisivat valheellisesti tunnustautuneet kristilliseen uskoon ja olleet "noita pariimme luikertaneita valheveljiä", joista Paavali kirjoitti galatalaisille (Gal. 2:4). Galatian seurakunnissa tapahtuneen puhdistuksen jälkeen lakihenkiset harhaopettajat yrittivät varmaan saada jalansijaa muualla. Galatalaiskirjeen tervehdyttävällä vaikutuksella saattoi olla osansa Paavalin lausumaan: "Iloitsen nähdessäni järjestyksen, joka teidän keskuudessanne vallitsee, ja teidän lujan uskonne Kristukseen." (Kol. 2:5).

Paavali kumoo harhaopettajien vaatimukset uskon kehittämistä osoittamalla, että kolossalaiset olivat saaneet kasteen Kristukseen, jossa "koko jumaluuden täyteys asuu ruumiillisesti" (2:9). Enempää ei kukaan voinut saada. Esiinpyrkivällä harhalla oli "tosin viisauden maine itsevalitun jumalanpalveluksen ja nöyryyden vuoksi ja sen tähden, ettei se ruumista säästä; mutta se on ilman mitään arvoa, ja se tapahtuu lihan tyydyttämiseksi" (2:23).

Koska Paavali ei ollut käynyt Kolossassa, Epafraas ehkä varsinkin heikkojen tähden lähti hakemaan apostolin vahvistusta seurakunnan opille. Sen hän sai. Seurakunta omisti saman apostolisen evankeliumin, mihin kristikunta "kaikessa maailmassa" (1:6) tunnustautui. Seurakunnan oli nyt vain pysyttävä

uskossaan lujana, "horjahtamatta pois sen evankeliumin toivosta, jonka olette kuulleet, jota on julistettu kaikessa luomakunnassa taivaan alla ja jonka palvelijaksi minä, Paavali, olen tullut" (1:23). Tätä ehdottomammin apostoli ei olisi enää voinut tunnustautua seurakunnan oppiin.

Paavali antaa tunnustusta myös seurakunnan pastorille, Epafraalle: "...meidän rakas kanssapalvelijamme, joka on uskollinen Kristuksen palvelija teidän hyväksenne" (1:7). Näistä jokainen sana on vahva suositus seurakunnan palvelijalle. Epafras on "meidän kanssapalvelijamme", siis yhtä joukkoa Paavalin ja Timoteuksen ja apostolien kanssa. Hän on Paavalille "rakas", ei ainoastaan niiden palvelusten tähden, joita hän teki Paavalille Roomassa, vaan ennen kaikkea evankeliumin julistajana. Epafras on "uskollinen", asia, jota ennen muuta seurakunnan hoitajalta vaaditaan (1 Kor. 4:2). Hän on "Kristuksen palvelija"; hän ei siis etsi omaansa, vaan Ylipaimenen kunniaa ja täyttää hänen käskyjään. Hän on "palvelija teidän hyväksenne"; seurakunnan paras on hänen mielessään kaikessa, mitä hän tekee. Kristukseen nähden Epafras on orja, seurakuntaan nähden palvelija. Suomalainen käännös käyttää palvelija sanaa kummassakin kohdassa, mutta alkukielessä on eri sanat. Epafras on Kristuksen orja (doulos), sillä hän on kokonaan Kristuksen oma ja hänen käskyvallassaan. Kun Epafras on seurakunnan palvelija (diakonos), hän ei ole "herrana hallitsija" (1 Piet. 5:3). Palvelijana Epafras edisti seurakunnan kaikenpuolista parasta — kuitenkin niin, että hän pysyi aina Kristuksen orjana. Jos siis seurakunta olisi vaatinut pastoriltaan jotakin Jumalan sanan vastaista, Epafraan asiana olisi ollut kieltäytyä sellaisesta. Hänen isäntänsä, Kristus, ei olisi sitä hyväksynyt, eikä orja saa toimia vastoin isäntänsä tahtoa.

Kolossalaiskirjeen lopussa seurakunta saa kuulla, miten heidän pastorinsa kaukana Roomassa huolehti heistä esimerkillisellä tavalla:

"Tervehdyksen lähettää teille teikäläinen Epafra, Kristuksen Jeesuksen palvelija, joka rukouksissaan aina taistelee teidän puolestanne, että te pysyisitte täydellisinä ja täysin vahvoina kaikessa, mikä on Jumalan tahto. Sillä minä annan hänestä sen todistuksen, että hän näkee paljon vaivaa teidän hyväksenne ja niiden, jotka ovat Laodikeassa, sekä niiden, jotka ovat Hiarapolissa." (4:12,13).

Epafra oli väsymätön rukoukija. Esirukouksissaan hän muisti kaikkia seurakuntansa jäseniä, jopa naapuriseurakuntienkin. Mahdollisesti Epafraan työn hedelmää olivat myös Laodikean ja Hiarapoliin seurakunnat. Epafraan erityisenä huolena oli, että näiden seurakuntien jäsenet pysyivät "täydellisinä ja täysin vahvoina kaikessa, mikä on Jumalan tahto". "Täydellisyys" tässä ei tarkoita elämän täydellisyyttä, vaan Epafra rukoilee, että Kolossan ja naapuriseurakuntien kristityt pysyisivät täydellisinä evankeliumin totuudessa eli oikeassa opissa. "Täydellisyys" on eheätä pitäytymistä Jumalan sanaan. Siitä kolossalaisia yritettiin pois. Epafra "näki paljon vaivaa" Roomassa. Hän oli tullut hakemaan opetukselleen apostolista vahvistusta eikä antanut periksi ennen kuin pääsi apostolin puheille ja sai tämän kirjoittamaan seurakunnalle. Epafra joutui itse vangiksi (Filemon 23), mutta tavoitteessaan hän onnistui.

Kun tiedämme tämän Epafraasta, emme enää ihmettele, että kristillinen seurakunta oli noina vaikeina aikoina syntynyt hänen toimestaan. Hän ei ollut estänyt Pyhän Hengen työtä vaikeimmalla tai toimimalla ihmisten mieliksi, vaan hän oli rohkeasti julistanut koko totuutta. Paavalin ei tarvinnut kehottaa kolossalaisia tulemaan totuuden tuntoon, vaan hän saattoi vakuuttaa heidän pelastuvan, jos he pysyvät uskossa horjahtamatta pois sen evankeliumin toivosta, jonka he olivat kuulleet (1:23). Epafraan evankeliumi oli saanut aikaan paitsi uskoa, myös sen jaloa hedelmää: "rakkautta, mikä teillä on kaikkia pyhiä kohtaan" (1:4). Silloin Laodikean naapuriseurakuntaakaan ei vielä vaivannut penseys, mistä Kristus sitä myöhemmin nuhteli Jo-

hannekselle antamassaan näyssä. Miten tärkeätä onkaan, että uskovien sieluja hoitaa uskollinen, rukoileva, uhrautuva, rasi-tuksia kaihtamaton paimen!

Epafras oli kolossalaisia, sillä Paavali sanoo häntä "teikäläi-seksi". Siihen aikaan oli tapana liittää nimen yhteyteen paikka, josta henkilö oli kotoisin. Niinpä Paavali oli tarsolainen, Aris-tarkus makedonialainen ja Jerusalemin lähellä asuva Mnason kyprolainen. Nimitystä ei annettu sen mukaan, minne oli muut-tanut, vaan mistä oli kotoisin. Poikkeuksena oli nimitys kreik-kalainen, joka kuvasi niitä, jotka olivat omaksuneet hellenisti-sen sivistyksen (vrt. Mark. 7:26). Saamme uskoa, että Epafras oli pesunkestävä kolossalainen. Se ei kuitenkaan estänyt häntä tulemasta kotipaikkansa seurakunnan perustajaksi ja ensimmäi-seksi paimeneksi. Sanontaa "Ei kukaan ole profeetta omalla maallaan" ei ole tulkittava kielloksi tehdä Jumalan valtakunnan työtä kotipaikallaan. Tavallisesti seurakunnat valitsivat pasto-rikseen juuri oman paikkakuntansa miehen. He tunsivat hänet hyvin ja saattoivat luottaa häneen. Hänellä tuli olla "hyvä todis-tus" myös ulkopuolisilta (1 Tim. 3:7; Tiit. 1:5 ,6).

"RAKAS FILEMON", HYVÄ SEURAKUNTALAINEN

Kolossassa asui Filemon niminen mies, joka kaikesta päättäen oli varakas. Hänellä oli talo, jossa seurakunta kokoon-tui. Lisäksi hänellä oli ollut orja, Onesimus, joka sitten oli hä-neltä karannut. Muita Filemonin orjia Raamattu ei mainitse, mutta hänellä saattoi hyvinkin olla heitä useampia. Filemonin talo ei ollut aivan pieni, koska Paavali saattoi sanoa hänelle: "Valmista minulle maja luonasi!" (Fm. 22). Majan valmistami-nen tarkoitti majapaikan varaamista ja laittamista vieraskun-ton, ei uuden rakentamista. Samoin kuin Jeesus sanoi: "Minun Isäni kodissa on monta asuinsijaa. Jos ei niin olisi, sanoisinko minä teille, että minä menen valmistamaan teille sijaa." (Joh. 14:2). Filemonilla oli sellaisia huoneita, joita voitiin varata Paavalin käyttöön. Täytyi varautua myös siihen, että Paavalilla oli tapansa mukaan matkakumppaneita. Apostoli tarvitsi myös vaatimatonta tilaa "toimistoa" varten. Hänellä oli tapana sanella kirjoitettuja kirjeitä ja välistä hän kirjoitti itsekin.

Paavali lähetti kirjeen Filemonille Rooman vankeudesta. Siitä käy ilmi, että Filemon oli Paavalin läheinen ystävä, jolle Paavali saattoi kirjoittaa avoimesti arimmistakin asioista. File-mon oli tullut kristityksi Paavalin toimesta. Paavali saattoi sanoa hänelle: "Sinä olet minulle velkaa oman itsesikin." Mahdollisesti he olivat tavanneet Efesossa, jossa Paavali toimi pi-temmän ajan. Paavali ei ollut nähnyt häntä muutamaan vuo-teen. Mutta kaukana Roomassa hän sai Filemonista hyviä uutisia Epafraalta ja sitten myös Onesimus -orjalta. "Minä kiitän Jumalaani aina muistaessani sinua rukouksissani, sillä minä olen kuullut sinun rakkaudestasi ja uskostasi, joka sinulla on Herraan Jeesukseen ja kaikkia pyhiä kohtaan... minä olen saanut paljoa iloa ja lohdutusta sinun rakkaudestasi, koska pyhien sydämet ovat virvoittuneet sinun kauttasi, veljeni." (Fm. 4,5,7). Miten sydämellisestä uskonyhteydestä Paavalin maininta ker-

tookaan! Filemon oli nimensä mukainen: kristillistä veljenrakkautta harrastava. Hänellä oli lahja osoittaa rakkautta sekä sanoilla että teoilla. Paavali nimittää häntä "rakkaaksi Filemoniksi" ja "työtoverikseen" (Fm. 1). Työtoveriksi Paavali saattoi kutsua jokaista, joka oli ollut hänelle avuksi evankeliumin julistamisessa (Vrt. Room. 16:1-4). Filemonin ei tarvinnut olla seurakunnan kaittaja eikä hän nähtävästi ollutkaan. Jos Filemon olisi ollut pastori, Paavali olisi varmaan jotakin maininnut hänestä Kolossalaiskirjeessä. Mutta siinä mainitaan saarnaviran haltijana vain Arkippus (4:17) Epafraan ohella. Filemon oli kuitenkin kokoava ja rakentava henkilö - todellinen ilo pastorille ja muille seurakuntalaisille.

Seurakunta kokoontui Filemonin kodissa. Todennäköisimmältä tuntuisi, että koko seurakunta kokoontui siellä, kuin että Kolossan seurakunta olisi kokoontunut useammassa osassa eri kodeissa, kuten suuressa Roomassa oli asianlaita. Kolossalaiskirjeessä Paavali luettelee eri kansallisuuksia ja säätyjä: kreikkalaiset, juutalaiset, barbaarit, skyyttalaiset, orjat, vapaat, vaimot, miehet, vanhemmat, lapset, isät, palvelijat, isännät. Voimme olettaa, että näitä kaikkia oli seurakunnan jäsenissä. Nimeltä Paavali mainitsee Filemonin, Appian, Arkippuksen ja Roomasta tulevan Onesimuksen.

Seurakunnan jäsenmäärää on hyvin vaikeata arvailla käytävissä olevien tietojen nojalla. Jos oletamme, että seurakunnassa oli kaikkia niitä kansallisuuksia ja säätyjä, jotka apostoli mainitsee, voimme olettaa heitä olleen vähintään viisikymmentä. Jos taas oletamme, että koko seurakunta kokoontui Filemonin kodissa, niin tuskinpa heitä oli tuhatta enempää. Hyvin vaikeata on saada sopimaan Raamatun antamaan kuvaan jokin useiden tuhansien jäsenten suurseurakunta. Siihen aikaan seurakunta oli vielä nuori.

Kolossa tuhoutui maanjäristyksessä vuoden 65 vaiheilla jKr. Filemonin talo säilyi kuitenkin tuholta, sillä Theodoretos ker-

too sen olleen pystyssä vielä neljännellä vuosisadalla. Niin Filemon sai rakkaudestansa runsaan ajallisen siunauksen.

Kun Filemon avasi ovensa seurakunnalle, kävi niistä sisään kaikenlaista väkeä. "Apostolien aikana kristinusko saavutti jo rikkaita ja ylhäisiäkin, mutta he jäivät istumaan tasavertaisina haisevien köyhien kanssa seurakunnan kokouksiin." (Saarisalo) Filemon ei katsonut henkilöön, vaan hän osoitti "rakkautta kaikkia pyhiä kohtaan" (Fm. 5).

Filemonin kirjeen jälkeen on eräisiin käsikirjoituksiin liitetty subskriptio, "peräkaneetti". Nämä merkinnät eivät kuulu alkuperäiseen kirjeeseen, vaan ne ovat nähtävästi kopioitsijoiden tekemiä merkintöjä kirjeen kirjoittajista ja saajista. Joidenkin kirjeiden subskriptiot ovat eri käsikirjoituksissa keskenään ristiriitaisia. Filemonin kirjeen käsikirjoituksissa eri subskriptiot täydentävät toisiaan. Silti niillä ei ole muuta kuin perimätiedon arvo.

Niiden mukaan Filemon ja Appia olisivat olleet Onesimuksen isäntiä, mikä antaisi aiheen olettaa, että Appia oli Filemonin vaimo. Kun näiden ohella Paavali mainitsee Arkippuksen Filemonin kirjeen vastaanottajaksi, siitä on päätelty, että Arkippus olisi ollut Filemonin ja Appian poika. Aivan yleisesti on Filemonin kirjettä luonnehdittu yksityiskirjeeksi ja ihmetelty, mistä syystä se on tullut julkiseksi ja kuuluvaksi Raamatun kaanoniin. Kirje on kyllä yksityiseen omistusoikeuteen liittyvä, Paavali kun palauttaa Filemonille tämän karanteenin orjan ja pyytää häntä ottamaan Onesimuksen vastaan "rakkaana veljenä" (Fm. 16). Lisäksi suuri osa kirjeestä, jakeet 4 - 24, on osoitettu Filemonille. Mutta kirje ei ole silti pelkkä yksityiskirje, vaan kirjeen saajina ovat Filemonin ohella Appia ja Arkippus ja - mikä merkittäväntä - koko seurakunta! Kirjeen alussa Paavali puhuttelee näitä kaikkia jakeissa 1 - 3 sekä taas lopussa jakeessa 25. Asia, josta Paavali kirjoitti Filemonille, oli julkinen ja hän halusi kirjeellään antaa oikean esimerkin ja opetuk-

sen kristillisestä tavasta suhtautua orjuuteen liittyviin asioihin. Apostoli halusi, että kirje luetaan julkisesti seurakunnassa.

Vallinneen käytännön mukaan karannutta orjaa odotti kuolema. Mutta Paavali pyytää armoa Onesimukselle. Kirjeestä huokuu luottamus Filemoniin. Paavali olisi voinut jopa pitää Onesimuksen luonaan toimittamassa erilaisia palveluksia. Hän on varma siitä, että Filemon olisi siihen suostunut. Mutta hän ei halunnut asettaa edes luotettavaa ystävänsä niin sanoakseni tapahtuneen tosiasian eteen. "Ilman sinun suostumustasi en tahtonut tehdä mitään, ettei hyvyytesi olisi ikään kuin pakollinen, vaan vapaaehtoinen." (Fm. 14). Näin Paavali kunnioittaa viimeiseen asti Filemonin yksityistä omistusoikeutta, jopa tällaisessa yhteiskunnalliseen epäkohtaan liittyvässä asiassa. Väki-valta saa aikaan vihaa ja katkeruutta, joka voi purkautua verisissä yhteenotoissa pitkän ajan jälkeen. Rakkaus on kuin kevätvirta, joka sulattaa jäät. Sekin voi kohista, mutta se tietää kesän tuloa, josta kukaan ei pahastu. Niin Paavali ja Filemon hoitivat orjuuskysymystä. Tulokset me tiedämme.

Perimätieto kertoo, että Filemonista tuli Kolossan seurakunnan kaitsija eli piispa. Kreikan episkopos, josta sana piispa tulee, merkitsee kaitsijaa. Sen ajan piispat olivat seurakuntien pastoreita eivätkä he määränneet muiden seurakuntien asioita. Kun Filemon oli ottanut Onesimuksen vastaan "rakkaana veljenä", hän nautti seurakunnassa entistä suurempaa luottamusta. Seurakunnan jäsenistä oli mahdollisesti suuri osa orjia (Kol. 3:11,22; 4:1). Seurakunnan jäsenmäärä kasvoi ja se tarvitsi lisää pastoreita. Niin ollen tuntuu hyvin luonnolliselta, että Filemon olisi saanut kutsun saarnavirkaan. Siihen aikaan seurakunnissa oli useitakin pastoreita. Kolossan pastorina näyttää Epafraan vankeuteen joutumisen jälkeen olleen vain Arkippus samoin, kuin Vähän Aasian seurakunnille kirjoitetut lähetykskirjeet puhuvat vain yhdestä lähettilästä eli "enkelistä", joka hoiti seurakuntaa (Ilm. 2 ja 3). joillakin paikkakunnilla oli taas lihallista pyrkyryyttä saarnavirkaan, niin että Raamattu varoittaa: "Vel-

jeni, älkööt aivan monet teistä pyrkikö opettajiksi, sillä te tiedätte, että me saamme sitä kovemman tuomion." (Jaak. 3:1). Kolossan seurakunnassa oli sopivasti luotettavia miehiä saarnavirkaan. Perimätiedon mukaan Filemon kärsi marttyyrikuoleman Neron vainoissa.

IHMEELLISTÄ ON JUMALAN JOHDATUS

Rooman ja Kolossan väliä on melkoinen matka. Rooman suurkaupungissa karannut orja löysi helposti pakopaikan eikä hänen tarvinnut pelätä kiinni joutumista. Sinne Onesimuskin oli suunnannut matkansa, kun hän ennen kääntymystään oli karannut Filemonin luota. Jotenkin hän osui Paavalin vankihuoneen luo ja tuli kuulemaan Paavalin julistusta. Kahleistaan huolimatta Paavali sai julistaa evankeliumia varsin vapaasti huoneessaan ja sinne kerääntyi kansaa kuulemaan.

Emme tiedä, miten kaikki tapahtui. Mutta ajattelemisen aihetta Onesimuksella oli: Hänen isäntänsä hyvä ystävä, Paavali, saarnasi pelastusta Jeesuksen nimessä. Siellä oli myös Epafras, Kolossan seurakunnan pastori, joka oli monen monet kerrat saarnannut Filemonin kodissa. Mahdollisesti Onesimus oli tehnyt isäntänsä käskystä palveluksiakin Epafralle. Paavali, kahlevanki, vangitsee nyt karkurin, mutta ei kahleilla, vaan evankeliumin sanalla.

Onesimuksesta tulee kuuliainen Kristukselle ja samalla kaikelle inhimilliselle järjestykselle. Karkumatka on päättynyt. Orjan pelonsekaiset tunteet vaihtuvat sydämen rauhaksi. Onesimuksella oli selvittämättömiä asioita Filemonin kanssa. Niistä hän tekee Jumalalle tiliä Paavalin luona, mutta Paavali ei pidätä synninpäästöä häneltä siksi, kunnes asia on selvitetty Filemonin kanssa. Kun asiat saadaan ensiksi kuntoon Jumalan kanssa, sitten alkaa selvittely lähimmäisten kanssa. Parannus ei ole armon edellytys, mutta kyllä sen varma seuraus. Ensin evankeliumi synnyttää uudesti, vasta sitten uusi ihminen voi taistella syntiä vastaan.

Paavali nimittää Onesimusta "omaksi pojakseen, jonka minä kahleissani synnytin" (Fm. 12). Heistä tuli läheisiä ystäviä. Nyt Onesimus palveli Paavalia siihen asti, kunnes matkasuunnitel-

mat takaisin Kolossaan voitiin toteuttaa. Hänestä oli tullut Paavalille sananmukaisesti nimensä mukaan "hyödyllinen" (Onesimos = hyödyllinen).

Karatessaan Onesimus oli nähtävästi varastanut jotakin isännältään matkaansa varten. Onesimuksella ei ollut maksaa takaisin. Sen tähden Paavali kirjoitti Filemonille: "Pane se minun laskuuni. Minä, Paavali, kirjoitan omalla kädelläni: Minä sen maksan." (Fm. 18,19). Paavali oli vakavissaan ja kirjoitti maksusitoumuksen omakätisesti. Kun Paavali suunnitteli matkaa Kolossaan, hän aikoi nähtävästi samalla maksaa Onesimuksen velat. (Fm. 22).

Paavali mainitsee Kolossalaiskirjeessä Onesimuksesta, "uskollisesta ja rakkaasta veljestä, joka on teikäläisiä" (4:9). Hän halusi näin suositella Onesimusta paikallisen seurakunnan uudeksi jäseneksi. Onesimus ei kuitenkaan lähtenyt Roomasta yksin. Paavalilla oli kokenut lähetti, Tykikus nimeltään. Hänen mukanaan tulivat kirjeet Efeson ja Kolossan seurakunnille sekä Filemonille. Samalla Tykikus toi tuoreet terveiset Roomasta ja kertoi suullisesti, miten kaikki siellä oli. Vankeuteen liittyviä asioita ei voinut selostaa seikkaperäisesti kirjeessä. Siinä olisi voitu vaarantaa turvallisuutta. Se olisi ollut Jumalan kiusaamista, kun siihen ei ollut välttämätöntä uskon ja tunnustuksen aihetta. Tykikuksen seurassa matkusti Onesimus (Kol. 4:7-9; vrt. Ef. 6:21).

Efesolaiskirjeessä Paavali ei mainitse mitään Onesimuksesta. Sekin saattoi johtua turvallisuussyistä. Tykikus jätti kirjeen ensin Efesoon ja riensi sieltä Kolossaan. Paavalin täytyi suojella kotiin palaavaa karannutta orjaa ja varoa antamasta häntä julki ennen kuin orja pääsisi isäntänsä tykö. Tykikuksen ja Onesimuksen matka Roomasta Kolossaan oli varmasti hyvin jännittävä.

Paavali muistutti kolossalaisia: "Ja kun tämä kirje on luettu teille, niin toimittakaa, että se luetaan Laodikeankin seurakun-

nassa ja että te myös luette Laodikeasta tulevan kirjeen." (4:16). Historia ei tunne erityistä "Laodikealaiskirjettä", vaan kysymyksessä on todennäköisesti Efesolaiskirje. Paavali oli antanut Efesolaiskirjeen levittämisestä suulliset ohjeet Tykkikselle. Vaikka kirje oli alun perin kirjoitettu tietylle seurakunnalle ja sen oloihin, apostoli huolehti siitä, että se levisi myös muihin seurakuntiin ja että sitä sovellettiin niiden oloihin. Siten Raamatun kirjeet koskevat kaikkia seurakuntia maailman loppuun asti. Kristuksen lunastustyö on kertakaikkinen eikä sitä voida muuttaa. "Jeesus Kristus on sama eilen, tänään ja iankaikkisesti" (Hebr. 13:8). Samoin pysyy samana hänen evankeliuminsa.

Filemonin kirjeen subskriptiossa puhutaan autuaasta Onesimuksesta, josta tuli Kristuksen marttyyri roomalaisten kaupungissa Tertulluksen toimesta (vrt. Apt. 24:1-9). Perimätiedon mukaan Onesimuksesta tuli Berean seurakunnan kaitsija, mikä voi hyvin olla mahdollista. Sen ajan orjissa oli viisaita ja oppineita miehiä. Onesimus näyttää Roomassa toimineen Paavalin kirjurina ja oli hänelle vankeusoloissa hyödyllinen palvelija, mikä kertoo hänen lahjoistaan ja sopeutumiskyvystään, jota kaikkea saarnavirassa tarvitaan. Antiokian seurakunnan kaitsijan Ignatioksen (kuoli n. 110) kirjeessä efesolaisille on maininta "Onesimuksesta, joka on sanomattoman rakas mies ja teidän kaitsijanne". Ignatios kirjoitti kirjeensä matkallaan kärsimään marttyyrikuolemaa 110-luvun alussa. Jos hänen mainitsemansa Onesimus oli sama kuin Filemonin entinen orja, hänen täytyi olla jo vanha mies, ainakin 70 - 80 vuotias. Vaikka perimätiedolla ei olekaan varmaa totuusarvoa, sillä on kuitenkin merkitystä sen ajan oloja ajatellen. Se elävöittää ajan kuvaa ja kertoo asioista, jotka usein olivat mahdollisia.

SEURAKUNTA SAA APOSTOLIN LÄHETIN VIERAAKSEEN

Apostolisen ajan seurakunta kokoontui usein. Seurakuntayhteys oli kiinteä. Yhteinen usko Kristukseen muodosti seurakunnasta ikään kuin perheen, jonka jäsenet olivat veljiä ja sisaria Herrassa. Seurakunta koki yhteisesti surut ja murheet. Mutta uskonyhteys ulottui vielä laajemmalle: kaikkiin apostolisiin seurakuntiin. Erityisen rakkaita olivat ne, jotka tekivät työtä evankeliumin levittämisessä: apostolit, evankelistat ja heidän matkakumppaninsa. Kun Paavalin lähetti, Tykikus, saapui Kolossaan, sen täytyi olla seurakunnassa aivan ainutlaatuinen tilaisuus.

Seurakunta sai kuulla, mitä heidän apostolilleen, Paavalille, kuului ja kuinka heidän rakas pastorinsa, Epafras, jaksoi. Epafras oli monelle Kolossan uskovalle hyvin läheinen, sillä he olivat oppineet tuntemaan iankaikkisen pelastuksen hänen kauttaan. Hänellä oli siellä myös omaisia, mahdollisesti vaimo ja lapsiakin, joita hän ei ollut voinut ottaa mukaansa Roomaan. Tykikus antoi tarkan selon kaikesta ja hänen kertomustaan täydensi Onesimus. Paavalin lähettämät kirjeet luettiin. Omattunnot vahvistuivat; he olivat saaneet kuulla oikean evankeliumin totuudessa Epafraalta.

Vastustajat saivat kuulla ankanan lain sanan. Se, joka vaati sapattia ja muita päiviä pidettäväksi, oli lihallisen mielensä turhaan paisuttama" (2:18). "Itsevalittu jumalanpalvelus" tapahtui lihan tyydyttämiseksi" ja oli "ilman mitään arvoa" (2:23). Seurakunnan tuli asettua kannustamaan pastoriaan, Arkippusta, ja sanoa hänelle: "Ota vaari virasta, jonka olet saanut Herrassa, että sen täysin toimitat." (4:17). Seurakunta oli pidettävä totuuden tiellä ja väärät opettajat oli pidettävä seurakunnan ulkopuolella (vrt. Tiit. 3:10,11).

Miten varman pohjan Paavalin kirje antoikaan seurakunnalle. Horjuvat omattunnot lujittuivat. Seurakunnan tilasta huolta kantaneet sydämet virvoittuivat. Seurakunta sai uutta voimaa ja intoa.

Tykikus saattoi persoonallisesti tuoda vielä lisäpanoksen. Hän oli paljon kulkenut Paavalin matkoilla: Korintosta Jerusalemiin (Apt. 20:4) ja sitten matkustanut myös Roomaan. Tykikus oli kotoisin Vähästä Aasiasta. Hän oli kuullut varmaan satoja Paavalin saarnoja ja puheita ja nähnyt, miten apostoli ikään kuin kädestä pitäen ohjasi etsiviä sieluja totuuden tielle, varoitti harhasta ja nuhteli kurittomia. Joskin apostolin kirje oli selvä, niin silti seurakunnalle oli varmaan suuresta merkityksestä saada keskuuteensa apostolin lähetti, "rakas veli ja uskollinen palvelija, minun kanssapalvelijani Herrassa" (4:7), kuten Paavali itse hänestä lausuu. Hän ei ollut pelkkä kirjeenkantaja, vaan paljon kokenut sydämellinen kristitty, jonka Paavali lähetti sitä varten, että "saisitte tietää tilamme ja että hän lohduttaisi teidän sydämiänne" (4:8). Tykikuksen saapuminen Kolossan seurakunnan keskuuteen merkitsi todellista hengen juhlaa, jota seurakunnan keskuudessa muisteltiin pitkään.

HARHAN TORJUMINEN SEURAKUNNASTA

Olemme edellä puhuneet jo seurakuntaa uhanneesta vaarasta: eräästä juutalais-agnostilaisesta harhasta. Sen edustajat näyttivät ulospäin hyvin hengellisiltä. Yksinkertaista evankeliumia julistanut Epafra ei ollut yhtä kiehtova persoonallisuus. Hänellä ei ollut erityisiä hurskauden merkkejä eikä hän pyrkinyt suostuttelemaan ihmisiä puolelleen. Hän vain julisti sanaa ja antoi sanan tehdä tehtävänsä. Vastustajat sen sijaan osasivat pitano logian taidon: he osasivat suostutella ihmisiä puolelleen hämäävillä puheilla, siis "ylipuhua" (2:4). He kunnioittivat perinteitä pitäen kiinni seremonialain säädöksistä, kuten sapa tista ja uudenkuun juhlasta ja ruokaohjeista, sekä perinnäis säännöistä (2:8,16,21). He olivat nöyriä katsoen itsensä enkeleitäkin niin paljon alemmiksi, että rukoilivat heitä (2:18). He taistelivat syntiä vastaan kurittamalla ruumistaan (2:23). Korkeamman hengellisyytensä osoitukseksi he "pöyhkeilivät näyistään" (2:18). He olivat kiinnostuneita syvällisestä mietiskelystä, "järkeisopista", josta alkukieli käyttää sanaa filosofia (2:8). Heillä oli muka oikea tieto (= gnoosis, siitä gnostilaisuus). Epafra ei ollut opettanut sellaista tavoittelemaan, vaan varoittanut siitä (2:5).

Apostoli torjui harhan kirjeessään Kolossalaisille etupäässä kahdella kristillisen uskon perusopilla: Ensimmäinen koskee Kristuksen jumaluutta ja toinen kastetta.

Jeesus on tosi Jumala, joka on kaiken Luoja ja ylläpitäjä. "Hän on näkymättömän Jumalan kuva, esikoinen ennen kaikkea luomakuntaa. Sillä hänessä luotiin kaikki, mikä taivaissa ja mikä maan päällä on, näkyväiset ja näkymättömät, olkoot ne valtaistuimia tai herrauksia, hallituksia tai valtoja, kaikki on luotu hänen kauttansa ja häneen, ja hän on ennen kaikkia, ja hänessä pysyy kaikki voimassa." (1:15-17). Kristuksessa ovat "kaikki viisauden ja tiedon aarteet kätkeytyinä" (2:3). "Hänessä

asuu jumaluuden koko täyteys ruumiillisesti." (2:9). Kristus on äärettömän paljon enkeleitä korkeampi. Hän on näkymättömäin Luoja.

Kristusta meidän tulee rukoilla ja palvella. Häntä meidän tulee myös kuulla, sillä sen suurempaa viisautta ja tietoa (gnosisista) emme voi saavuttaa, sillä hänessä ovat "kaikki viisauden ja tiedon aarteet kätkeytinä". Miten kalpeaksi tulikaan vastustajien oppi tämän rinnalla. He tavoittelivat viisautta, mutta eivät saavuttaneet sitä, koskapa arvostivat järjen päätelmiä enemmän kuin yksinkertaista saarnaa Kristuksesta. He palvelivat enkeleitä ja tekivät heistä itselleen jumalia sivuuttaen ainoan oikean Jumalan ja häpäisivät Kristusta. Mitään muuta viisautta ja jumaluutta ei ole kuin Kristuksen.

Pyhässä kasteessa kristityt ovat tulleet Kristuksesta osalliseksi. Galatalaiskirjeessä Paavali kirjoittaa: "Kaikki te, jotka olette Kristukseen kastetut, olette Kristuksen päällemme pukeutuneet." (Gal. 3:27). Kolossalaiskirjeessä hän sanoo: "Te olette täytetyt hänessä, joka on kaiken hallituksen ja vallan pää ja hänessä te myös olette ympärileikatut... Kristuksen ympärileikkauksella: ollen haudattuina hänen kanssaan kasteessa, jossa te myös hänen kanssaan olette herätetyt uskon kautta, jonka vaikuttaa jumala..." (2:10-12). Lyhyesti sanoen: Kristityt ovat saaneet omakseen Kristuksen, Jumalan Pojan ja Vapahtajan, jo pyhässä kasteessa. juutalaiset menot ja säädökset eivät voi tuoda siihen mitään lisää. Seremonialain säädökset olivat vain "tulevaisten varjo", mutta niiden todellinen olemus oli tullut, nimittäin Kristus. Kun henkilö on läsnä, emme katso hänen varjoaan, vaan häntä itseään. Kun vastustajat vaativat sapattia ja muita päiviä pidettäväksi sekä tiettyjä ruokasääntöjä noudatettaviksi, he häpäisivät Kristusta. He hylkäsivät kuningasten Kuningaan ja tutkivat vain varjoa. Pyhässä kasteessa kristityille ei ole annettu jotakin hämärää varjokuvaa, vaan itse Kristus, ristinnaulittu ja ylösnoussut kirkkauden Herra.

Paavalin viittausta sapattiin on pyritty lieventämään selittämällä, että se ei tarkoittaisi lauantai-sapattia, vaan juutalaisten muita juhlia, joita myös nimitettiin sapateiksi. On totta, että Raamattu puhuu muistakin juhlista kuin lauantai-sapatista sapattina (3 Moos. 23:24,25,39; 16:31; 23:32). Totta on myös se, että alkukielessä sapatti sana on monikkomuodossa. Vaikka kohta ymmärrettäisiinkin siten, että siinä olisi puhe sapateista monikossa, sisältäisi se silti myös lauantai-sapatin. Tekstiyhteyks pakottaa ymmärtämään kohdan kuitenkin siten, että siinä on kysymys lauantaisapatista. Edellähän mainitaan muut juhlat. Jos tässä (Kol. 2:16) myös sapatti tarkoittaisi niitä, olisi se tarpeetonta toistoa. Lisäksi alkukielessä käytetään sapatti sanaa monikollisena, vaikka on vain yhdestä päivästä kysymys. (Tällaisia paikkoja ovat mm.: Luuk. 4:16; Apt. 13:14; 16:13). Kollossan kristityiltä ei voitu vaatia sapatin pitämistä. Heille sapatiti oli taakse jäänyt varjo. Nyt he katsoivat ylöspäin, suoraan siihen Kristukseen, joka loistaa armonaurinkona. He tiesivät, että jos Kristuksen eteen asetetaan sapatti, Kristus hämärtyy. He olivat saaneet pyhässä kasteessa osakseen todellisen iankaikkisen sapatinlevon, sillä siinä heidät oli herätetty kuolleista Kristuksen kanssa ja heillä oli siten omanaan Kristuksen hankkima iankaikkinen elämä ilman heidän omia tekojaan. Se on sapattia, lepoa.

Kun Paavali oli torjunut nuo tuon ajan adventistit, hän palasi kasteen merkitykseen: "Jos te siis olette herätetyt Kristuksen kanssa (vrt. 2:12), niin etsikää sitä, mikä on ylhäällä, jossa Kristus on, istuen Jumalan oikealla puolella." (3:1). Sitten apostoli osoittaa, miten kristittyjen tulee panna kasteensa käytäntöön jokapäiväisessä elämässä. "Kuolettakaa siis maalliset jäsenenne: haureus, saastaisuus, kiihko, paha himo ja ahneus, joka on epäjumalanpalvelusta, sillä niiden tähden tulee Jumalan viha..." (3:5,6). "Pukeutukaa siis, te, jotka olette Jumalan valituista, pyhiä ja rakkaita, sydämelliseen armahtavaisuuteen, ystävällisyyteen, nöyryyteen, sävyisyyteen, pitkämielisyyteen, kär-

sikää toinen toistanne ja antakaa toisillenne anteeksi, jos kenellä on moitetta toista vastaan. Niin kuin Herrakin on antanut teille anteeksi, niin myös te antakaa." (3:12,13).

Kolossalaiskirjeen jakso 3:1 — 4:6 on puhetta kasteen merkityksestä, miten vanha ihminen on haudattava ja uuden ihmisen noustava esiin. Tämä ei tapahtunut jossakin ylihengellisessä elämänmuodossa, vaan uskossa Jumalan käskyjä noudattaen, sanaa viljellen ja kukin eläen arkielämäänsä niin kuin Herralle eikä ihmisille, isinä ja äiteinä, lapsina ja vanhempina, miehenä ja vaimona, palvelijana ja isäntänä, yhteiskunnan jäsenenä ja seurakunnan jäsenenä. Näin eläen kolossalaiset kohottivat sydämensä ylös, sen puoleen, jossa ”meillä on lunastus, syntien anteeksisaaminen” (1:14). Se oli hyvin tarpeen. Vaikka Epafraan oppi oli oikea, heidän vaelluksensa ei kuitenkaan ollut täydellistä, vaan heikkoa.

Voimme ottaa esimerkin.

Ihmisluonnon hyvin tuntien apostoli varoitti miehiä: "Miehet, rakastakaa vaimojanne, älkääkä olko heitä kohtaan katkerat." (3:19). Sen ajan pyhillä vaimoilla oli lapsia synnyttäessään ja muuta elämäntehtäväänsä täyttäessään suuri fyysinen ja henkinen rasitus, joka etsi purkautumistietä. Miesten tuli tukea ja osoittaa ymmärtämystä eikä käydä katkeriksi. Tällaiset arkielämän välähdykset tekevät kolossalaiset meille läheisiksi, tavallisiksi ihmisiksi. Heillä oli sama kilvoittelu kuin nykypäivän kristityillä.

Sen ajan pyhistä on kaukana täydellisyyden luulo. Heillä on jatkuvasti arka tunto Jumalan edessä, mutta samalla heillä on Kristus, johon he saavat katsoa, ja kasteen liitto, johon he saavat vedota. Meidän tottelemattomuutemme ei tee tyhjäksi Jumalan uskollisuutta.

Apostoli kehotti kolossalaisia kristittyjä pukeutumaan uuteen ihmiseen, joka "uudistuu tietoon Luojansa kuvan mukaan"

(3:10), vastapainona edellä kuvatulle juutalais-gnostilaiselle harhalle. Uudistuminen Jumalan kuvan mukaan palauttaa ihmisen lankeemuksen edelliseen aikaan siinä suhteessa, että hän tuntee Jumalan ja hänen tahtonsa sekä sitten Jumalan lapsena ahkeroi elää luomisjärjestysten mukaan. Sekä mies että nainen ovat Jumalan kuva, mutta kumpikin on sitä vain silloin, kun mies pysyy miehenä ja nainen naisena. Sillä "mieheksi ja naiseksi hän loi heidät" (1 Moos. 1:27). Luther onkin sanonut osuvasti, ettei evankeliumi kumoa luomisjärjestyksiä ja luonnollisia, oikeita elämänmuotoja, vaan niitä on huolella koetettava säilyttää.

"Mutta Kristuksessa, jossa ei ole mitään lakia, ei ole mitään henkilöiden välistä eroa, ei juutalaista eikä kreikkalaista jne., vaan kaikki ovat yhtä, koska ruumis on yksi, henki on yksi, koska kaikki ovat kutsutut yhteen toivoon, koska evankeliumi on yksi ja sama, usko on yksi, kaste on yksi, Jumala ja kaikkien Isä on yksi, ja Kristus, kaikkien Herra, on yksi (Ef. 4:4,5). Sama Kristus, joka on Pietarilla, Paavalilla ja kaikilla pyhillä, on meilläkin, minulla, sinulla ja kaikilla uskovilla, sama Kristus on kaikilla kastetuilla lapsilla. Tässä omatunto ei siis tiedä laista mitään, vaan sen näkyvissä on vain Kristus." (Luther)

Niin oli myös Kolossassa: "Tässä ei ole kreikkalaista eikä juutalaista, ei ympärileikkausta eikä ympärileikkaamattomuutta, ei barbaaria, ei skyyttalaista, ei orjaa, ei vapaata, vaan kaikki ja kaikissa on Kristus." (3:11).

Maininta skyyttalaisista eli skyyteistä on varsin mielenkiintoinen. 2 Makk. 12:28-30 kertoo skyyttien olleen ystävällisiä juutalaisia kohtaan kaupungissaan. Tässä heistä kerrotaan Jumalan seurakunnan jäseninä. Skyytit olivat Mustanmeren ja Kaukasuksen pohjoispuolelta kotoisin oleva sotaisia paimentolaiskansa. Heidän alueensa ei kuulunut Rooman valtakuntaan. Jos kreikkalaiset halveksivat barbaareja, niin nämä vuorostaan halveksivat skyyttejä. Kolossassa Jumalan johdatus ja armova-

linta toteutui ihmeellisellä tavalla sinne tulleissa skyyteissä. Jumala voi joskus erottaa meidät isänmaasta ja johtaa outoihin oloihin tullaksemme siellä tuntemaan hänet. Monelle siirtolaiselle on evankeliumi tullut rakkaaksi vieraalla maalla ja katse on kohdistunut siten uuteen isänmaahan.

JUMALANPALVELUSELÄMÄÄ

Seurakunnassa oli järjestetty opetus- ja saarnavirka. Epafra oli opettanut huolella kaikki, mitä kristilliseen uskoon kuuluu. Hän halusi heidän tuntevan "täydellisesti" (4:12) kristillisen opin ja pysyvän siinä eheästi rikkomatta sitä millään harhakäsityksellä. Epafraan ollessa Roomassa seurakunnasta huolehti Arkippus. Hänellä oli virka, josta hänen tuli ottaa vaari (4:17). Sielunhoito edellytti henkilökohtaista kosketusta, kodeissa vierailemista, neuvomista ja myös yhteistä kokoontumista. Viikon ensimmäinen päivä eli Herran päivä tuli vähitellen kristittyjen yleiseksi kokoontumispäiväksi, koska seurakunta iloitsi ylösnousesta Vapahtajasta. Mutta varmasti he kokoontuivat muulloinkin. Jerusalemin kristityistä kerrotaan, että he olivat joka päivä pyhäkössä. Heillä oli aihetta kokoontua kiittämään Jumalaa. Miten penseältä meidän oma aikamme vaikuttaakaan heihin verrattuna.

Seurakunnan kokoontumispaikkana oli Filemonin koti (Fm. 2). Suuri osa seurakuntaa istui tai seisoi lattialla. Siihen aikaan käytettiin myös istuimia. Rikkaat tapasivat joillakin paikkakunnilla istua hyvin mukavasti. Korostaakseen omaa asemaansa ja osoittaakseen ylemmyyttään köyhiin he saattoivat käyttää jalkajakkaraa, jonka viereen köyhät saivat istua. Jaakob kuvaa väärinkäytöstä ja antaa samalla elävän kuvan ajastaan: "Sillä jos kokoukseenne tulee mies, kultasormus sormessa ja loistavassa puvussa, ja tulee myös köyhä ryysyissä, ja te katsotte loistavapukuisen puoleen ja sanotte: 'Istu tähän mukavasti!', ja köyhälle sanotte: 'Seiso sinä tuossa', tahi: 'Istu tähän jalkajakkarani viereen'." (Jaak. 2:2,3). Tällaisia väärinkäytöksiä ei ollut Kolossassa, koska Filemon osoitti "rakkautta kaikkia kohtaan". Muuten olosuhteet varmaan vastasivat Jaakobin esittämiä. Sekalaista oli seurakunta ulkoasun mukaan, toiset istuivat, toiset seisoivat, mutta Jumalan sana yhdisti ja pyhitti kaikki. Pyhän

Hengen voimassa puhuttu ja vastaanotettu sana juhlisti arkiset puitteet. He katsoivat hengen silmin ylös ja näkivät Kristuksen ja hänen viisi haavaansa ja unohtivat muun.

Apostoli kehottaa kolossalaisia Jumalan sanan käyttämiin: "Runsaasti asukoon teissä Kristuksen sana; opettakaa ja neuvokaa toinen toistanne kaikessa viisaudessa, psalmeilla, kiitosvirsillä ja hengellisillä lauluilla, veisaten kiitollisesti Jumalalle sydämässänne." (3:16). Tämä kehotus on sanottu seurakunnan jäsenille yleisesti. Se ei koske vain jumalanpalvelusta, vaan kristittyjen keskinäistä seurustelua ja perhekohtaista elämää. Jumalan sanan tulee kristityillä olla aina käytössä sydämessä. Ihmisen koko elämän tulee olla jatkuvaa jumalanpalvelusta. Yhteinen kokoontuminen on erityinen rakentumisen hetki. Mutta kun kristityt tapaavat toisiaan muulloinkin, tulisi heidän silloinkin vahvistaa toisiaan. Paavalin kehotuksesta käy ilmi, että Psalmien kirjaa käytettiin silloin virsikirjana. Se onkin oivallinen Pyhän Hengen synnyttämä laulukirja ja sitä käytetään nykyäänkin. Mutta lisäksi jo silloin oli ehtinyt syntyä joukko muita lauluja: kiitosvirsiä ja hengellisiä lauluja. Uskottava ihmisen henkiset ja taiteelliset lahjat ja voimavarat käyttöönsä. Syntyy runoja, lauluja ja säveliä. Aterian ja ensimmäisen ehtoollisen jälkeen opetuslapset veisasivat kiitosvirren (Matt. 26:30). Paavali sanoo: "Minun on veisattava kiitosta hengelläni, mutta minun on myös veisattava ymmärrykselläni!" (1 Kor. 14:15). Jaakob sanoo: "Jos joku on hyvillä mielin, veisatkoon kiitosta." (Jaak. 5:13). Kolossalaisille ja efesolaisille Paavali korostaa, että veisuun tulee tapahtua sydämessä (3:16; Ef. 5:19). Sävel ja laulutaito ovat sivuasioita, mutta sydämen tulee olla viritettynä Herralle.

Rukous on olennainen osa sekä yksityistä että yleistä jumalanpalvelusta. Saamme uskoa, että kolossalaiset toimivat apostolin ohjeen mukaan: "Olkaa kestäväiset rukouksessa ja siinä kiittäen valvokaa, rukoillen samalla meidänkin edestämme, että Jumala avaisi meille sanan oven puhuaksemme Kristuksen sa-

laisuutta, jonka tähden minä myös olen sidottuna, että minä sen ilmoittaisin, niin kuin minun tulee puhua." (4:2-4).

Koko ihmisen elämän tulee olla jumalanpalvelusta, myös arkisen työn: "Palvelijat, olkaa maallisille isännillenne kaikessa kuuliaiset, ei silmänpalvelijoina, ihmisille mieliksi, vaan sydämen yksinkertaisuudessa peljäten Herraa. Kaikki, mitä tette, se tehkää sydämestänne, niin kuin Herralle eikä ihmisille, tietäen, että te saatte Herralta palkaksi perinnön; te palvelette Herraa Kristusta. Sillä se, joka on tehnyt väärin, on saava takaisin, mitä on väärin tehnyt; ja henkilöön ei katsota. Isännät, tehkää palvelijoillenne, mitä oikeus ja kohtuus vaatii, sillä te tiedätte, että teilläkin on Herraa taivaassa." (3:22 - 4:1).

VANKEINA KRISTUKSEN TÄHDEN

Paavalin ja muiden sananjulistajieni vangitsemiset toivat omat tunnelmansa sekä Kolossan että muiden seurakuntien elämään.

Kristus oli näyssä ilmoittanut Paavalille, että tämä saa todistaa hänestä Roomassa (Apt. 23:11). Niin Paavali oli Rooman kansalaisena vedonnut keisariin, kun juutalaiset syyttivät häntä. Maaherra Festus oli tosin tarjonnut hänelle tilaisuutta päästä Jerusalemiin juutalaisten tuomioistuimen eteen. Rooma oli antanut juutalaiselle ylipapille ja suurelle neuvostolle tuomiovaltaa juutalaisia koskevilla kysymyksissä. Paavali ei kuitenkaan noudattanut Festuksen ehdotusta - ehkäpä siitä syystä, ettei hänellä ollut toivoa saada oikeutta juutalaisilta.

Kun Paavali kirjoitti kolossalaisille, hän oli Roomassa vankina. Siellä hän oli joutunut odottamaan lain säätämisen määräajan syyttäjiään, jotta keisarillinen tuomioistuin olisi voinut näiden saavuttua käsitellä riita-asian. Filemonin kirjeessä Paavali suunnittelee matkaa Kolossaan. Hänellä oli sitä kirjoittaessaan siis toivoa päästä vapaaksi. Ilmeistä on, etteivät juutalaiset uskaltaneet lähteä keisarin luo perättömine syytöksineen; olivathan jo Feeliks ja Festus nähneet niiden heikkouden ja heitä oli harmittanut, kun Paavali oli vedonnut keisariin. Keisari Klaudius oli muutamia vuosia ennen Paavalin ensimmäistä Rooman vankeutta säätänyt lain, jonka mukaan vanki vapautettiin, jos syyttäjät eivät saapuneet määräajassa. Kun aika oli kulunut umpeen, vapautus riippui enää vain siitä, milloin keisarillinen tuomioistuin kokoontui toteamaan asiantilan.

Ennen Paavalin lopullista vapautusta näyttää jokin mutka tulleen matkaan. Myös Epafras (Fm. 23) ja Aristarkus (4:10) joutuivat vangeiksi. Samaan aikaan kuulunee myös Timoteuksen vangitseminen (Hebr. 13:23).

Paavalin ensimmäinen Rooman vankeus oli merkittävä "teologikokous". Siellä olivat Paavalin lisäksi Timoteus, Luukas, Epafros (Epafroditus), Tykikus, Aristarkus, Markus, Onesimus, Justus ja Deemas. Varmaan siellä puhuttiin Lutherin hyperbolista lausumaa käyttääksemme "niin, että Jumalakin ihmetteli". Vankeusoloissa saatiin enemmän aikaiseksi kuin nykyisissä suurissa teologisissa konferensseissa ja yleiskokouksissa. Sellaisessa seurassa sai Kolossan pastori ratkoa seurakuntansa tärkeitä jumaluusopillisia kysymyksiä. Eikä varnaankaan Kolossan seurakunta nukkunut, kun Tykikus kertoi näitä Rooman kuulumisia.

Rooman "teologikokous" on mielenkiintoinen myös kaa-nonkysymyksen kannalta, joka seurakunnille oli tärkeä asia. Raamatun kirjoittajia siellä oli kolme: Paavali, Luukas ja Markus. Tällöin Apostolien teot ja Markuksen evankeliumi sekä Paavalin kirjeistä 1 ja 2 Tessalonikalaiskirje, Roomalaiskirje, 1 ja 2 Kirje korinttolaisille, Kirjeet galatalaisille, efesolaisille, kolossalaisille, Filemonille ja filippiläisille olivat joko jo valmiina tai syntyivät sinä aikana. Useissa näissä kirjeissä esiintyy toisena lähettäjänä (todistajana!) Timoteus. Roomassa oli kymmenen nimeltä mainittua luotettavaa miestä. Näin suuren todistajajoukon kautta levisi laajalle seurakuntiin tieto yllä mainittujen kirjojen kuulumisesta Raamattuun.

EPAFRAS JA EPAFRODITUS

Apostoli Paavalin luona hänen ensimmäisenä vankeusaikanaan Roomassa olivat Kolossan seurakunnan perustaja Epafra ja Filipin seurakunnan lähetti Epafroditus. Näiden nimien takana on mahdollisesti yksi ja sama henkilö. Raamatussa on useita nimiä sekä lyhyessä että pitkässä muodossa. Pitkä muoto oli täydellinen, lyhyt kansanomainen hyväilymuoto. Kansan suussa Simeonista tuli Simon, Lukioksesta Luukas, Silvanuksesta Silas, Priskillasta Priska, Apolloniuksesta Apollos ja saman kaavan mukaan Epafrodituksesta Epafra. Kolossalaiskirjeessä Paavali käyttää lyhyttä muotoa, kuten sopikin Epafraan kotipaikkakuntalaisille kirjoitettaessa. Filippiäiskirjeessä on pitkä muoto.

Epafra oli kulkenut Roomaan Filipin kautta. Siten hän oli välttänyt vaarallisen merimatkan Efesosta Roomaan, jolla reitillä Paavali oli joutunut haaksirikkoon. Filipin seurakunta oli jatkuvasti avustanut Paavalia. Nytkin siellä oli kerätty huomattava avustus Epafraan sinne ilmaantuessa, ja seurakunta pani sen tämän luotettavan miehen toimitettavaksi. Paavali nimittää Epafroditusta "veljekseen, työkumppanikseen ja taistelutoverikseen" (Fil. 2:25). Nämä sanat ilmaisevat, ettei Epafroditus ollut vain tavallinen postinkantaja. Kuitenkin Paavali nimittää häntä Filipin seurakunnan "lähetiksi" (Fil. 2:25), mutta ei kaitisijaksi eikä vanhimmaksi. Tämä selittyisi siitä, että Epafroditus oli Kolossan seurakunnan kaitisija Epafra ja että Filipin seurakunnan lähetin tehtävä olisi tullut hänelle vain sivutoimisesti.

Kolossalaiskirjeessä Paavali ei puhu mitään Epafraan paluusta Kolossaan, sillä Epafra oli vankina eikä vapautuksesta ollut varmuutta. Filippiäiskirje on kirjoitettu Kolossalaiskirjetä myöhemmin, ja siinä Paavali mainitsee lähettävänsä Epafrodituksen Filippiin. Näin Paavali kirjoittaa:

”Katson kuitenkin välttämättömäksi palauttaa luoksenne veljeni, työkumppanini ja taistelutoverini Epafrodituksen, teidän lähettinne ja auttajan minun tarpeissani. Sillä hän ikävöi teitä kaikkia ja on kovin levoton siitä, että olitte kuulleet hänen sairastavan. Ja hän olikin sairaana, kuoleman kielissä; mutta Jumala armahti häntä, eikä ainoastaan häntä, vaan myös minua, etten saisi murhetta murheen päälle. Lähetän hänet sen tähden kiiruimmiten, että te hänet nähdessänne taas iloitsisitte ja minäkin olisin murheettomampi. Ottakaa siis hänet vastaan Herrassa kaikella ilolla, ja pitäkää semmoisia kunniassa; sillä Kristuksen työn tähden hän joutui aivan kuoleman partaalle, kun pani henkensä alttiiksi tehdäkseen minulle sen palveluksen, mitä te ette voineet tehdä." (Fil. 2:25-30).

Filippiläiskirjeen lopussa oleva maininta, että Epafroditus teki Paavalille sen palveluksen, mitä filippiläiset eivät voineet tehdä, voisi viitata siihen, että Epafroditus ei ollut filippiläinen.

Epafrodituksen sairastuminen saattoi johtua hänen vangitsemisestaan, huonosta kohtelusta tai terveydellisesti kurjista vankilaoloista. Kuka voi aavistaa, mitä sen ajan pyhät Jumalan miehet kärsivät apostolisen opin ja kristillisen rakkauden tähden! Nykyään saarnavirka on sen sijaan monelle palkka- ja elintasokysymys.

USKONVELJEYTTÄ SEURAKUNTIEN KESKEN

Uudessa Testamentissa puhutaan eri paikkakunnilla olevista seurakunnista. Niistä käytetään samaa ekklesia nimitystä kuin pyhästä näkymättömästä seurakunnasta. Kullakin paikallisseurakunnalla oli täydet kirkon oikeudet, sillä oli omat kait-sijansa eli piispansa ja se vastasi itsenäisesti omasta toiminnas-taan. Naapuriseurakunta ei puuttunut toisen seurakunnan sisäi-siin asioihin. Riitti, kunhan apostolinen sana ohjasi ja hallitsi kaikkea julistusta ja toimintaa. Seurakunnat toimivat keskenään uskonveljeydessä ilman, että niiden välillä olisi ollut järjestet-tyä organisaatiota nykyisten kirkkokuntien tapaan. Alkukristil-listen seurakuntien kesken vallitsi uskonveljeys yhteisen apos-tolisen opin perusteella. Käytännöllistä yhteistoimintaa harjoi-tettiin kulloistenkin tarpeiden mukaan, ja se ymmärrettiin "tun-nustautumiseksi Kristuksen evankeliumiin" (2 Kor. 9:13).

Uudessa Testamentissa jokainen seurakunta on ekklesia eli kirkko ja jokainen seurakunnan pastori on kait-sija eli piispa. Nykyiset kirkkokunnat johtajineen tai piispoineen ovat järjes-tykseltään inhimillistä perua. Kun paikallisseurakuntien jäsen-ten usko heikkenee ja maallistuminen saa sijaa, tullaan toimeen jonkin aikaa siirtämällä tehtäviä lujalle ja keskitetylle kirkko-kunnalliselle johdolle. Siten perusongelmat siirtyvät tuonnem-maksi aina siihen asti, ettei niitä enää osata tiedostaa.

Paikallisseurakunta on uskosta elävien joukko. Niin kauan kuin se todella elää uskosta ja pysyy sanassa, se on toimintaky-kyinen koosta riippumatta. Mutta jos sen jäsenet elävät maail-massa, ei paraskaan organisaatio auta. "Jos suola käy mautto-maksi, millä se saadaan jälleen suolaiseksi?"

Paavali kulki perustamissaan seurakunnissa vapaasti. Hänen kirjeistään käy ilmi, että hän ilmoitti tulostaan kirjeellä etukä-teen. Samoin Paavali lähetti seurakuntiin evankelijoita ja pyysi

ottamaan heidät vastaan, kuten seurakunnat tekivätkin. Tiituksen hän jätti järjestämään Kreetan oloja (Tiit. 1:5), Timoteuksen hän osoitti Filippiin (Fil. 2:19) ja kolossalaisia hän suositteli ottamaan vastaan Markuksen (Kol. 4:10).

Suosituskirjeet ehkäisivät valheapostolien toimintaa. Seurakuntien toiminta ei ollut hyväuskoisuuden varassa. Ketä tahansa kulkijaa ei otettu ilman muuta seurakunnassa vastaan, saati päästetty puhumaan. Rehtiys vaati, että tulija pystyi osoittamaan, mikä hän oli miehiään. Jos joku ei ollut valmis tekemään itsestään selkoa asiallisella tavalla, se oli epäilystä herättävä merkki. Jumalan seurakunta ei ole sinisilmäisten, nenästä vedettävien joukko, vaan se toimii avoimesti periaatteenaan, että jokainen asia on kahden tai kolmen todistajan sanalla vahvistettava. (2 Kor. 13:1). Suosituskirjeitä käytettiin yleisesti, vaikka kirjoittaminen siihen aikaan oli hankalampaa ja kalliimpaa kuin nykyään (Kol. 4:10; Fil. 2:21, 22,29; 2 Kor. 3:1). Alkukirkko piti vaarin siitä, että se saattoi todistaa asiansa. Tämä on yhä tarpeen, sillä kiusaaja ei kaihda keinoja syyttääkseen kristittyjä valheesta ja epäpuhtaasta toiminnasta. Suosituskirjeiden ja tutkimuksen nojalla seurakunnat ottivat vastaan uskonveljet. Tällaiset asiat todistavat seurakuntien kesken vallinneesta uskonyhteydestä. Jos seurakunta ei ottanut uskonveljiä ja apostolien lähetettä vastaan, vaan työnsi heidät pois itsekäin perustein, se loukkasi uskonveljeyttä (3 Joh. 9,10). Luotettavienkin suhteiden vallitessa toimittiin niin, ettei tärkeän asian todistus jäänyt asianosaisen itsensä varaan. Sen tähden Paavali kirjoitti kolossalaisille opin asioista eikä jäänyt odottamaan Epafran vapautusta, että tämä itse olisi vahvistanut oman asiansa.

Alkukirkon eheä uskonveljeys käy ilmi myös tervehdyksistä. Monet laajalti seurakunnissa tunnetut henkilöt lähettivät Roomasta kolossalaisille terveisiä (Kol. 4:10-15). Heitä oli Luukas, jota Paavali nimittää "rakkaaksi lääkäriksi". Naapurikaupungissa Laodikeassa oli lääkärikoulu. Paavali antoi lääkä-

rintoimelle hyväksymisensä. Seurakuntaa uhkasi hurmoksellinen harha, "näyistä pöyhkeileminen". Sellaiseen ilmiöön on usein liittynyt lääkäreiden ja lääkkeitten hyljeksimistä. Nyt Kolossan ja Laodikean seurakunnat kuulivat itse apostolilta, että hänellä oli rakas lääkäri työtoverinaan. Seurakunnan ystäviä olivat edelleen Deemas, jolle myöhemmin maailma valitettavasti kävi rakkaaksi (2 Tim. 4:10,11), tessalonikalainen Aristarkus, joka Efesosssa oli joutunut hengenvaaraan ja joka siellä oli tavannut ehkä myös joitakin kolossalaisia. Aristarkus oli ympärileikattuja, kuten Markus, Barnabaan serkku, ja Jeesus, jota sanottiin Justukseksi. He olivat Roomassa juutalaisista ainoat, jotka silloin auttoivat pakana-apostoli Paavalia evankeliumin työssä. Paavali mainitsee tämän, ehkä siitä syystä, että kolossalaisten häiritsijät olivat ns. judaisteja, miehiä, jotka vaativat juutalaisia menoja noudatettaviksi pakanoiden seurakunnissa autuuden menettämisen uhalla.

Kolossan seurakunnan ystävästä Markus on varsin mielenkiintoinen henkilö. Paavali kirjoittaa hänestä: "... olette saaneet ohjeita, - jos hän tulee teidän tykönnne, niin ottakaa hänet vastaan." (4:10). Markus on sama kuin Johannes Markus, Markuksen evankeliumin kirjoittaja ja apostoli Pietarin tulkki ja lähin työtoveri.

Paavalin ensimmäisellä lähetysmatkalla Markus oli seurannut mukana Pergeen saakka, mutta sitten palannut Jerusalemiin (Apt. 13:13). Pergestä Paavali tunkeutui Vähän Aasian sisämaahan. Paavalin toiselle lähetysmatkalle Markus oli jälleen halukas lähtemään, mutta Paavali ei ottanut häntä mukaansa. Tästä Luukas kirjoittaa: "Mutta Paavali katsoi oikeaksi olla ottamatta häntä mukaan, koska hän oli luopunut heistä Pamfyliassa eikä ollut heidän kanssaan lähtenyt työhön. Ja he kiivasuivat niin, että erkanivat toisistaan, ja Barnabas otti mukaansa Markuksen ja purjehti Kyproon." (Apt. 15:38,39). Markus oli keskeyttänyt Paavalin mielestä matkan sellaisesta syystä, ettei Paavali ollut halukas ottamaan häntä toiselle matkalle. Markus

ei ollut tehnyt velvollisuuttaan. Paavali lähti toiselle matkalleen Silas mukanaan.

Tapahtumasta oli kulunut yli kymmenen vuotta, kun tapamme Markuksen Roomassa Paavalin luota. Nyt he tulevat hyvin toimeen keskenään. Paavali suosittelee Markusta Kolossan seurakunnalle. Nyt Markus aikoo Paavalin suosittamana sille suunnalle, minne hän kerran oli kieltäytynyt menemästä. Hän saa lähettää terveisensä Paavalin kirjeessä Filemonillekin (j. 24). Myöhemmin, vähän ennen kuolemaansa Paavali pyytää Timoteusta tuomaan tykönsä Markuksen, joka nyt oli hänelle "hyvin tarpeellinen palvelukseen" (2 Tim. 4:11).

Markuksen siirtyminen Paavalin avuksi ei katkeroittanut Pietarin mieltä, vaan sen jälkeenkin Pietari sanoo hänestä: "minun rakas poikani, Markus" (1 Piet. 5:13). Kolossan seurakunnan ystävien ketjussa ei ole katkennutta rengasta: Paavali, Markus ja Pietari ovat keskenään veljiä sulassa sovussa ilman riitaa ja kateutta. Sopu oli niin täydellistä, että Barnabaan tilalle Paavalin toiselle lähetysmatkalle tullut Silas toimi Pietarin apulaisena (1 Piet. 5:12). Paavali nimittää Pietaria kunnioittaen "isoiseksi apostoliksi" (2 Kor. 11:5; 12:11). Pietari taas nimitää Paavalia "rakkaaksi veljeksemme" (2 Piet. 3:15).

Syrjäinen Kolossan seurakunta ei elänyt kristikunnan suurista tapahtumista syrjässä, vaan he elivät niissä mukana niin kuin niihin voivat eläytyä vain ne, joille uskonveljet ja sananjulistajat ovat rakkaita Kristuksen tähden. Suuri osa seurakunnasta ei ollut nähnyt Paavalia. Silti he kiittivät ja rukoilivat apostolinsa puolesta yksityisesti ja yhteisissä jumalanpalveluksissa (4:2,3). Jumala kuuli heidän rukouksensa ja avasi sanan oven Kristuksen tähden vangituille (Fil. 1:12-14).

Usein Jumalan sana kiirii kauaksi lähtöpaikastaan. Voi olla monia kristittyjä, jotka kantavat sananjulistajia rukouksen käsi-
varsilla Jumalan eteen. Aina sananjulistajat eivät edes tiedä

heistä mitään. Mutta Jumala kuulee rukouksen ja vahvistaa evankeliuminsa julistajia kestäväisyyteen ja uuteen intoon.

KÄVIKÖ PAAVALI KOLOSSASSA

Paavali oli päättänyt käydä katsomassa kolossalaisia. Sitä varten hän pyysi Filemonia laittamaan majan kuntoon. Mutta toteutuiko hänen toiveensa?

Paavali pääsi vapaaksi ensimmäisestä Rooman vankeudesta todennäköisesti lopulla vuotta 61 tai keväällä 62. Sitten hän julisti evankeliumia vapaana vuosina 62 - 65 (67), jonka jälkeen hän joutui uudestaan vangiksi ja kärsi marttyyrikuoleman keisari Neron vainoissa Roomassa joskus vuosina 66 - 67. Täten Paavalilla oli aikaa 3 - 6 vuotta ensimmäisen ja toisen Rooman vankeuden välisenä aikana matkustella eri kohteissa.

Paavali oli jo varhain päättänyt käydä Espanjassa. Suunnitellessaan matkaa Roomaan, hän kirjoittaa: "Mutta koska minulla ei nyt enää ole tilaa näissä paikkakunnissa (Kreikka, Vähä Aasia) ja kun jo monta vuotta olen halunnut tulla teidän työkönnö (= Roomaan), niin minä jos milloin Hispaniaan matkustan, tulen luoksenne, sillä minä toivon sieltä kautta matkustaesani näkeväni teidät ja teidän avullanne pääseväni sinne, kunhan ensin olen vähän saanut iloita teidän seurastanne." (Room. 15:23,24). "Kun olen tehtäväni suorittanut ja heille tämän hedelmän perille vienyt (rakkaudenlahjan Jerusalemiin), lähdän teidän kauttanne Hispaniaan." (Room. 15:28).

Paavalin Rooman matka toteutui, joskin se oli vangitun matka keisarilliseen tuomioistuimeen. Mutta samalla hän pääsi tapaamaan Rooman kristittyjä ja sai todistaa Herrastaan.

Mutta pääsikö hän sieltä edelleen Espanjaan? Paavali piti tarkasti kiinni ilmoittamistaan matkasuunnitelmista (vrt. 2 Kor. 1:15-18). Perimätieto kertoo Paavalin käyneen Espanjassa. Siihen hänellä on ollut aikaa, ja tuntuu erittäin todennäköiseltä, että hän myös kävi siellä. Jos Paavali siellä kävi, tapahtui se heti Roomasta vapautumisen jälkeen. Sitä tukee paitsi Paavalin

aikomus mennä Rooman kautta Espanjaan (Room. 15:24,28) myös eräs näkökohta. Paavalin on täytynyt näet joutua viimeisen kerran vangiksi Vähässä Aasiassa, siis idässä eikä lännessä. Hänelle oli tullut niin kiireinen lähtö, että matkatavarat olivat jääneet Trooaaseen Karpuksen luo (2 Tim. 4:13). Siellä olivat hänen päällysvaippansa ja kirjastonsa eli pergamentit. Lisäksi Onesiforus löysi Paavalin Roomasta vasta innokkaan etsimisen jälkeen (2 Tim. 1:16,17). Sekin viittaa epätavallisiin olosuhteisiin.

Paavalin matkareitti (Espanjasta) itään kulki Kreetan kautta (Tiit. 1:5) Makedoniaan, jossa hän aikoi talvehtia Nikopolin kaupungissa (Tiit. 3:12). Apostoli kävi Korintossa, jonne hänen toverinsa Erastus jäi (2 Tim. 4:20). Vähän Aasian puolella Paavali kävi Miletossa, jonne hän jätti Trofimuksen sairastamaan (2 Tim. 4:20). Poikkeamat Korintossa ja Miletossa saattavat olla myös Paavalin paluumatkalta Roomaan, jolloin hän ei enää kulkenut vapaana. Siinä tapauksessa hänellä olisi ollut mahdollisuus pitää seuralaisia samoin kuin sitten Roomassa vankilassa, jossa Luukas oli hänen apunaan (2 Tim. 4:11). Vähän Aasian puolella Paavali liikkui paitsi Trooaassa (2 Tim. 4:13) myös lähellä Efesoa matkallaan Makedoniaan. Hän kirjoittaa Timoteukselle: "Niin kuin minä Makedoniaan lähtiessäni kehotin sinua jäämään Efesoon, käskeäksesi eräitä kavahtamaan, etteivät vieraita oppeja opettaisi." (1 Tim. 1:3). Paavali ei itse poikennut Efesossa (Apt. 20:25).

Varmoja tietoja Paavalin käynnistä Kolossassa ei ole. Mutta kun tiedämme hänen vakaan aikomuksensa, niin vain ylivoimaiset vaikeudet saattoivat estää häntä. Eräät seikat tukevat ajatusta, että Paavalin onnistui käydä Kolossassa. Eräissä 1 Tim. subskriptioissa näet Paavalin mainitaan kirjoittaneen kirjeensä Fryyagian metropolista, Laodikeasta. Ehkäpä hän oli juuri siellä antanut Hymeneuksen ja Aleksanderin "saatanan haltuun, kuritettaviksi, etteivät enää pilkkaisi" (1 Tim. 1:20). Nämä saattoivat olla juuri niitä, jotka olivat yrittäneet tuoda vää-

rää oppia Kolossaan ja vaivasivat nyt naapuriseurakuntaa. Paavali olisi kirjoittanut 1. kirjeensä Timoteukselle Laodikeasta eikä Kolossasta, jossa huone oli hänelle valmiina Filemonin kodissa. Maanjäristys oli tuhonnut vähää ennen (vuonna 63 - 65) Kolossaa, ja Filemonin tilat tarvittiin kipeästi kotinsa menettäneille. Mutta jos Paavali kävi Laodikeassakin, niin varmasti hän kävi myös Kolossassa ja lohdutti sen raunioilla murheellisia kristittyjä.

Aleksander ei voinut kestää sitä, että hänen oppinsa oli hyljätty ja hänet oli erotettu seurakunnasta. Rooman palon jälkeen (18. - 24. 7. 64) keisari Nero alkoi vainota kristittyjä. Tämä antoi tilaisuuden kristittyjen vihollisille. "Aleksander, vas-kiseppä, on tehnyt minulle paljon paha", valittaa Paavali vankina ollessaan vähää ennen kuolemaansa (2 Tim. 4:14). Paavali lienee vangittu Aleksanderin ilmiannosta ja vääristä syytöksistä, joita vastaan Paavali joutui yksin puolustautumaan Roomassa (2 Tim. 4:16). Silloin Paavalia ei heti vielä tuomittu. "Mutta Herra auttoi minua ja vahvisti minua, että sanan julistaminen minun kauttani tulisi täydellisen suoritetuksi, ja kaikki pakanat sen kuulisivat; ja minä pelastuin jalopeuran kidasta." (2 Tim. 4:17). Jumala salli Paavalin vielä kirjoittaa 2. Timoteus-kirjeen. Siinä hän pyytää Timoteusta tulemaan "pian" luok-sensa, jo "ennen talvea". Kirje on Paavalin testamentti. Hän suuntaa katseensa rajan yli, kirkkauteen: "Tästedes on minulle talletettuna vanhurskauden seppel... Herra on vapahtava minut kaikesta ilkivallasta ja pelastava minut taivaalliseen valtakuntaansa; hänelle kunnia aina ja iankaikkisesti! Amen." (2 Tim. 4:8,18).

APOSTOLI PIETARI KIRJOITTA VÄHÄÄN AASIAAN

Luotettavan perimätiedon mukaan Paavali ja Pietari saivat surmansa saman vainon aikana Neron toimesta. Yhdessä he olivat tehneet työtä evankeliumin hyväksi, vaikka kumpikin omalla työalallaan keskinäisen sopimuksen mukaan. Paavali julisti etupäässä pakanoille, Pietari juutalaisille. Kuitenkin he liikkuivat osaksi samoilla alueilla. Korinton seurakunta oli Paavalin perustama, mutta Pietarikin tunnettiin siellä (1 Kor. 3:22). Paavali oli tietoinen Pietarin tekemästä työstä (2 Kor. 11:23; 12:11,12). Samoin Pietari oli seurannut Paavalin työtä ja tutkinut sydämen hartaudella hänen kirjeitään. Näin Pietari todistaa: "Lukekaa meidän Herramme pitkämielisyyden pelastukseksi, josta myös meidän rakas veljemme Paavali hänelle annetun viisauden mukaan teille on kirjoittanut; niin kuin hän tekee kaikissa kirjeissään, kun hän niissä puhuu näistä asioista, vaikka niissä tosin on yhtä ja toista vaikeatajuista, jota tietämättömät ja vakaantumattomat vääntävät kieroon, niin kuin muitakin kirjoituksia, omaksi kadotukseksi." (2 Piet. 3:15,16). Pietari puhuu "kaikista" Paavalin kirjeistä ja antaa niille Jumalan sanan arvovallan.

Pietari kirjoitti kirjeensä osin samoille alueille, joilla Paavali oli tehnyt työtä: "Valituille muukalaisille, jotka asuvat hajallaan Pontossa, Galatiassa, Kappadokiassa, Aasiassa ja Bityniassa." (1 Piet. 1:1). Osa näistä alueista on Vähän Aasian niemimaan pohjoisosassa, jossa Paavali ei liene käynyt. Mutta toisaalta Paavalin kautta evankeliumi levisi koko Aasia nimiseen provinssiin (Apt. 19:10). Suurten apostolien viimeiset viestit kantautuvat samoille paikkakunnille. Vähä-Aasia oli saanut kuulla evankeliumin. Puhjenneen vainon johdosta Pietari vahvistaa kristittyjä kirjeellään Roomasta käsin, josta käytettiin peitenimeä Babylonia: "Rakkaani, älkää oudoksuko sitä hellet-

tä, jossa olette ja joka on teille koetukseksi, ikään kuin teille tapahtuisi jotakin outoa." (1 Piet. 4:12). "Vaan vaikka saisittekin kärsiä vanhurskauden tähden, olette kuitenkin autuaita." (1 Piet. 3:14). Paavali oli varmaan jo vangittu ja ehkä jo kuollutkin, kun Pietari kirjoitti kirjeensä. Hän halusi vahvistaa kristittyjä, joita odotti uusi aika. Apostolit eivät enää kauan olisi heidän tukena, he tarvitsivat kirjoitetun sanan. "Tämä on jo toinen kirje, jonka minä kirjoitan teille, rakkaani, ja näissä molemmissa minä muistuttamalla herätän teidän puhdasta mieltänne, että muistaisitte niitä sanoja, joita pyhät profeetat ennen ovat puhuneet, ja Herran ja Vapahtajan käskyä, jonka te apostoleiltanne olette saaneet." (2 Piet. 3:1,2). Paavali puhuu siitä, että Kristuksen seurakunta on rakennettu apostolien ja profeettojen perustukselle (Ef. 2:20). Pietari ohjaa kristityt samoin pyhiin profeettoihin ja apostoleihin, siis Raamatun kirjoituksiin. Pietari puhuu apostoleista profeettojen rinnalla käyttäen määrättyä artikkelia. Siten hän uskoo kaikki apostolit saman Vapahtajan "käskyn" sanansaattajina lukijoiden omaisuudeksi. Nyt Pietarilla on huoli vain siitä, että kristityt pysyisivät Jumalan sanassa, sillä "se armo, jossa te olette, on totinen armo" (1 Piet. 5:12). Jotkut olivat vääntäneet kiertoon Paavalin kirjoituksia: Pietari myöntää, että niissä on "yhtä ja toista vaikeatajuista". Mutta hän varoittaa ikään kuin hän sanoisi: "Älkää te, rakkaat lapset, selittäkö vaikeita kohtia oman päännne mukaan, vaan pysykää yksinkertaisessa kristillisessä uskossa, pitäkää kiinni selvistä ja helppotajuisista kohdista ja antakaa vakaantuneiden opettajien selittää vaikeita kohtia sopusoinnussa muun Raamatun kanssa."

Pietarin kirjeet kulkivat Kolossan seurakuntaankin. Voimme vain aavistella, miten suurta rohkaisua kristityt niistä saivat. Kun maanjäristykset ja puute koettelivat, vainot riehuiivat ja risti painoi, sana kelpasi, julisti sitä sitten Paavali tai Pietari. Kristityt muistivat Paavalin opetuksen: "Kaikki on teidän, teidän on Paavali ja Apollos ja Keefas." (1 Kor. 3:22).

Vähässä Aasiassa toimi Pietarin kuoleman jälkeen vielä kolmaskin apostoli, Hän oli Johannes. Efesosta hänen vaikutuksensa säteili ympäristöön. Paljon kärsineet seurakunnat saivat rohkaisua uskon tiellä kokeneelta apostolilta vielä noin kolmen vuosikymmenen ajan.

ESIKUVIA

Alla on eräitä esikuvia aiheemme piiristä.

Kolossa	—	seurakunta
Paavali	—	lähetystyöntekijä
Epafras	—	pastori
Filemon	—	seurakuntalainen
Onesimus	—	parannuksen tekijä
Tykikus	—	lähetti

Tehtävä: Millä tavoin kunkin esikuvallisuus ilmeni? Kuinka näitä esikuvia noudatetaan sinun seurakunnassasi ja kirkossasi? Kuinka itse noudatat niitä? Onko näistä esikuvista loitonnuttu pois ja miten niitä voitaisiin jälleen seurata?

[Takakansi]

Olemme tottuneet seuraamaan apostoleita ja muita Raamatun henkilöitä heidän matkoillaan. Mutta paljoakaan emme ole tarkastelleet asioita seurakuntien näkökulmasta. Tässä kirjassa tekijä kuvaa Kolossan seurakuntaa raamatullisen aineiston pohjalta ja tarkastelee tapahtumia tämän seurakunnan kannalta. Uskoa rakentavaa ja kiehtovaa lukemista.